

Šest let rasti v težkem gospodarskem okolju

Matjaž Polanič

Ljubljana – Skupina Mercator je pod vodstvom **Žige Debeljaka** povečala prihodke od prodaje za približno 70 odstotkov, na skoraj tri milijarde evrov. Ko je dotedanji član uprave Gorenja za finance v začetku leta 2006 prevzel vodenje Skupine Mercator, je ta na letni ravni ustvarila 1,75 milijarde evrov prihodkov, njen dobiček iz poslovanja pred amortizacijo (EBITDA) pa se je že več let gibal okoli 110 milijonov evrov. V prvih dveh letih pod vodstvom Debeljaka so se konsolidirani prihodki povzpeli za skoraj 700 milijonov evrov, EBITDA se je zvišal za dobro polovico, čisti dobiček pa se je potrojil, na več kot 40 milijonov evrov.

Kriza in diskontni trgovci upočasnili rast

V naslednjih letih se je rast poslovanja Skupine Mercator nekoliko upočasnila, kar je v veliki meri posledica agresivnega nastopa diskontnih trgovcev, sočasno pa se je začelo tudi obdobje finančno-gospodarske krize, ki je pokopalo številne pomembne poslovne sisteme v regiji. V minulem letu je tako Skupini Mercator uspelo ustvariti malenkost manj kot tri milijarde evrov čistih prihodkov od prodaje, primerljivi EBITDA je ostal na ravni leta 2010, čisti dobiček pa se je znižal na 23,5 milijona evrov. V zadnjih treh letih, ki so bila za slovensko gospodarstvo najtežja po osamosvojitvi, so se prihodki Skupine Mercator na letni ravni povečevali za nekaj manj kot pet odstotkov, število zaposlenih v skupini pa se je od nastopa Debeljakovega mandata povzpelo s 16.372, na 24.266 oziroma za 7894.

Padec dobička tudi zaradi financiranja dobaviteljev

Lanskoletni padec čistega dobička pa ni bil zgolj posledica neugodnih razmer v gospodarstvu in izgub iz tečajnih razlik (srbski dinar in hrvaška kuna), saj je na padec dobička bistveno vplivalo večje

znižanje poslovnih obveznosti, ki je zaradi višjih stroškov znižalo tudi dobiček. Kljub nekaterim izvedenim prevzemom, s katerimi so prevzeli tudi določene zaloge in poslovne obveznosti, so se na ravni skupine obveznosti do dobaviteljev v minulem letu znižale za kar 50 milijonov evrov, na 510 milijonov evrov. Čeprav je v trgovski panogi običajno, da trgovce financirajo dobavitelji, je bilo stanje v Mercatorju konec lanskega leta ravno obratno. V poslovnih terjatvah in zalogah je imela namreč Skupina Mercator konec lanskega decembra vezanih za 580 milijonov evrov premoženja, medtem ko je svojim dobaviteljem dolgovala 70 milijonov evrov manj.

Ekspanzivna širitev

Ker je finančno-gospodarska kriza v trgovski panogi še poudarila pomen ekonomije obsega, so se številni lastniki lokalnih trgovcev prav v zadnjih letih začeli nagibati k priključitvi oziroma prodaji svojih družb kateremu od večjih poslovnih sistemov. Pod vodstvom Debeljaka je tako Skupina Mercator izvedla številne prevzeme, ki so nadoknadili padce zaradi znižanja potrošnje in kupne moči prebivalstva.

Srbske trgovske družbe Rodič M&B, Familija Marketi, Robne kuće Beograd in Coka, bosansko-hercegovski Drvo-promet, črnogorski Pantomarket, Plus

Commerce in Mex, hrvaški Getro, Plo-dine, Billa in Presoflex ter energetska družba EN-Plus so le nekateri prevzemi, ki jih je v zadnjih letih izvedel Mercator in s tem delež prodaje v tujini povečal na več kot 40 odstotkov. Na tujih trgih je Skupina Mercator v minulem letu poslovala z dobičkom, z izjemo hrvaškega trga, kjer ji še ni uspelo doseči zadovoljive ekonomije obsega.

Dividende ublažile borzni padec

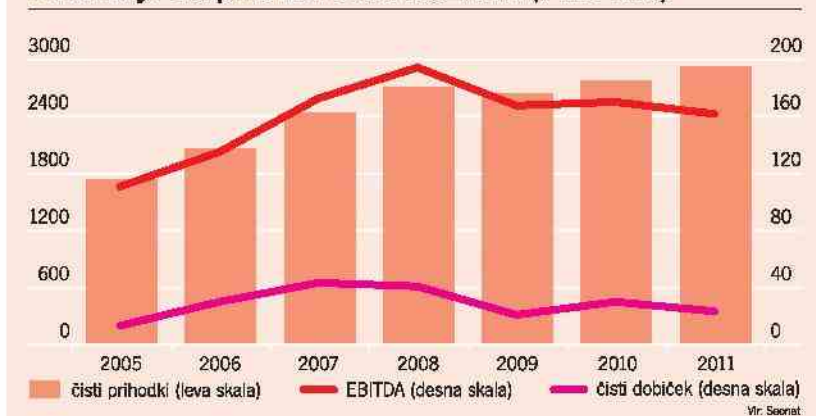
Konec lanskega decembra je imel Mercator v hčerinskih in odvisnih družbah vloženih že za 636 milijonov evrov premoženja, medtem ko je bil na drugi strani celoten Mercator na borzi vreden nekaj manj kot pol milijarde evrov. Kljub padcu cene delnice Mercatorja po (uradnem) umiku Agrokorja pa so njegovi delničarji finančno-gospodarsko krizo prebrodili bistveno bolje kot lastniki številnih preostalih družb, ki kotirajo na Ljubljanski borzi. Vlagatelji, ki so na samem vrhuncu borzne evforije vlagali v delnice Mercatorja, so do danes izgubili slabih 70 odstotkov, vendar pa so bile izgube zaradi izplačanih dividend nekoliko nižje. Iz 1000 evrov, vloženih v delnice Mercatorja na vrhuncu borzne evforije, je tako njegovim delničarjem ostalo slabih 400 evrov, bolje pa so od pomembnejših borznih družb krizo prebrodili le še delničarji Cinkarne Celje in Krke. Zanimivo gre za tri družbe, ki imajo (so imele) vrsto let stabilno upravo, njihovega poslovanja v času krize niso zaznamovali odpisi zgrešenih naložb, poleg tega so svojim delničarjem v zadnjih letih izplačale tudi za slovenski trg nadpovprečno visoke dividende.

fotografija: luka cjuha/documentacija dnevnik

Skupina Mercator je pod vodstvom Žige Debeljaka povečala prihodke od prodaje za približno 70 odstotkov, na skoraj tri milijarde evrov. Na fotografiji od leve proti desni: članica uprave za operativno področje Mercator trgovina jugovzhodna Evropa Stanka Čurovič, članica uprave za strateške finance in informatiko Melita Kolbezen, predsednik uprave Skupine Mercator Žiga Debeljak, članica uprave za strateški razvoj kadrov in organizacije Vera Aljančič Falež ter član uprave za operativno področje Mercator trgovina Slovenija Peter Zavrl. Vsi člani uprave so konec minulega tedna podali odstopne izjave.

Poslovanje Skupine Mercator skozi leta (v mio EUR)

Razdolžitev z nepremičninami

Eden izmed ključnih odločkov uprave je bilo v zadnjih letih znižati raven dolžnosti skupine. To je bilo mogoče zaradi prodaje in ponovnega rejevanja skoli 250 milijonov evrov nepremičnin ter zaradi znižanja stroškov za ravnost na 88,5 milijona evrov, naj bi se namreč finančni dolg znižal za okoli 290 milijonov evrov, na okoli 800 milijonov evrov. Niti finančni dolg in posledično tudi znižanje za plačilo obresti se bodo na poslovanje Mercatorja sicer odrazili šele v naslednjih letih.

Poslovanje najboljših Mercatorjevih hčera v letu 2011

	Mercator-S, Srbija	Mercator-H, Hrvaška	Mercator-BH in Mercator BI, BiH	Mercator-CG, Črna gora
čisti prihodek*	544,2	392,3	122,2	100,7
čisti dobiček/izplača*	21,2	15,6	2,7	0,4
lastniški kapital*	234,2	211,1	75,0	33,3
število zaposlenih	4365	3417	1581	1429

*v mio EUR
*hrvaški trg je za nas od leta 2009 večina mra, saj je bil tam odziv potrošnikov na politični zaplet decembra 2008 zelo slab. Ko se je v kombinaciji s tem zgodila še kriza, se je produktivnost zmanjšala in na Hrvaškem smo s temi trgovskimi promitimi v prazno za slabše poslovanje v naši južni osodi poslovanja Žiga Debeljak. »Po vstopu Hrvaške v EU bo prišlo do konsolidacije trgovske dejavnosti v tej državi v dva ali tri sabre, eden od teh pa bo tudi Mercator.« Je že dejal.

»Potem ko smo v našo ponudbo dodali mobilno tehnologijo, turistične storitve in energijo, je v naši strategiji, da ponudbo dopolnimo tudi z osnovnimi finančnimi in zavarovalnimi storitvami,« je o načrtih za širitev Skupine Mercator po petkovi skupščini povedal Žiga Debeljak.